

[Stats- og udenrigsministeren.]

om regeringerne i disse stater ville lægge større vægt, end de gør i dag, på at give deres befolkninger fordomsfri oplysninger om, hvad der foregår i vestens lande.

Det er regeringens hensigt at give en samlet besvarelse af decemberbrevet og det brev, vi har modtaget i denne måned. Det siger sig selv, at svaret på sædvanlig måde vil blive forelagt det udenrigspolitiske nævn inden afgivelsen.

I forbindelse med omtalen af disse breve fra ministerpræsident Bulganin vil jeg nævne endnu to henvendelser fra Sovjetunionen, nemlig den af den øverste sovjet i november 1957 vedtagne fredsappel til alle verdens lande og den i december 1957 ligeledes vedtagne udenrigspolitiske erklæring. Begge disse erklæringer er på foranledning af det sovjetiske udenrigsministerium blevet videregivet til folketinget og til regeringen.

Den første af erklæringerne indeholder en appel til alle folkeslag om at arbejde for at styrke freden og fremme venskab og samarbejde mellem nationerne. Den anden erklæring beskæftiger sig med Sovjetunionens udenrigspolitik og fremhæver især de breve, som ministerpræsident Bulganin sendte i december, og de forslag, som disse breve indeholdt. Den følger i øvrigt ganske den samme linje som hr. Bulganins breve i december og januar.

Nedrustningsspørgsmålet har længe stået i centrum for bestræbelserne for en forståelse mellem øst og vest. Også i ministerpræsident Bulganins breve til mig indtager omtalen af dette spørgsmål som allerede nævnt en fremtrædende plads.

I det sidste års tid har der været udfoldet mange og energiske bestræbelser for at bygge bro mellem parterne i dette spørgsmål, men vi må desværre konstatere, at anstrengelserne hidtil har været forgæves. Sidste sommer var arbejdet i nedrustningsspørgsmålet koncentreret i et underudvalg af FNs nedrustningskommission. Udvalget mødtes i London, og i dets arbejde deltog repræsentanter for USA, Sovjetunionen, Storbritannien, Frankrig og Canada. Gennem Det nordatlantiske Råd havde Danmark lejlighed til at følge gangen i disse forhandlinger, der, selv om de på et vist tidspunkt tydede på en tilnærmelse mellem parterne, dog endte resultatløst.

Fra vestlig side fremsattes, umiddelbart før drøftelserne afsluttedes, en samlet plan om en omfattende nedrustning, men denne plan afvistes af Sovjetunionen. Det vestlige forslag omfattede bl. a. begrænsning af stormagternes — og senere andre landes — væbnede styrker og rustninger, indstilling af produktion af kernevåben, et midlertidigt ophør af forsøg med kernevåben, etablering af inspektionszoner og oprettelse af en international kontrolorganisation. Desuden indeholdt dette vestlige forslag et afsnit om et kontrolsystem med opsendelse af kunstige himmellegemer i verdensrummet med henblik på at sikre, at rumforskningen finder sted udelukkende med fredelige formål for øje. For så vidt angik etablering af inspektionszoner, var Danmark direkte berørt, idet regeringen i princippet havde tiltrådt, at vort territorium blev omfattet af forslag om en europæisk og en arktisk inspektionszone.

Under FNs 12. plenarforsamling i efteråret fortsatte drøftelserne om nedrustningsspørgsmålet. Fra vestlig side byggede man i hovedsagen på det lige omtalte samlede forslag fra underudvalget og stræbte efter at få plenarforsamlingens støtte til nedrustningsforhandlingernes genoptagelse. Det blev med styrke fremhævet, at det vestlige forslag ikke på nogen måde skulle opfattes som ultimativt. Ved den endelige afstemning gav ikke mindre end 56 lande deres støtte til det vestlige forslag, medens kun 9, nemlig østblokken, stemte imod.

Sovjetunionen fastholdt under drøftelserne de forslag, som også er nævnt i ministerpræsident Bulganins to sidste breve til den danske regering. Disse går bl. a. ud på, at der indgås en overenskomst mellem Sovjetunionen, USA og Storbritannien om ubetinget forbud mod anvendelse af kernevåben, ligesom de pågældende lande også skal indstille forsøgene med kernevåben.

Disse forslag kunne ikke tiltrædes fra vestlig side, så længe forbudet mod anvendelse af kernevåben ikke var forbundet med et fuldt effektivt kontrolsystem og med en kontrolleret nedrustning af konventionelle rustninger. Vestmagterne kunne heller ikke tiltræde forslaget om at indstille forsøg med kernevåben, så længe man fra sovjetisk side afviser at knytte en standsning af disse forsøg sammen med en indstilling af pro-